

# STOPIŅU NOVADA ULBROKAS BIBLIOTĒKA

2018.gada oktobris

Literāri tematiskā izstāde

## “FILOLOGAM, TULKOTĀJAM VALDIM BISENIEKAM – 90” (1928.2.X – 2017.13.XI)

Valda Bisenieka vārds Stopiņu iedzīvotājiem nav svešs, jo viņa dzimtās mājas ir Stopiņu pagasta “Līgas”. Tiesa gan, pēc kara beigām Bisenieks šajās mājās nav atgriezies.

Viņš bija cilvēks, kuram svarīgā cilvēka garīgā izaugsme, sasaiste ar visumu un Dieva mīlestība. Lai gan tulkojis sarežģītus darbus, Bisenieks bijis radošs cilvēks. Materiālās vērtības bijušas svarīgas tikai pastarpināti. Lai gan fiziskā spēka šim cilvēkam, iespējams, nav bijis tik daudz, tomēr jau no mazotnes viņš mīlējis valodas un literatūras klasiku. Poļu, vācu, franču valodas tulkotājam vedušās jau no bērnības. Un to, ka Bisenieks būs valodnieks viņš zinājis jau no pirmās klases. Pēc augstskolas beigšanas Bisenieks pats strādājis par pasniedzēju. Papildus tulkošanai bijis latviešu – vācu vārdnīcas līdzautors un titulredaktors. Protams, Valdis Bisenieks nav tik zināms, kā citi tulkotāji, valodnieki, filologi. Jo īpaši, ja runājam par bohēmu. Bet arī ap viņu spietojuši kolorīti tipāži. Viņa dzīvoklis bijis “literārām padarīšanām vienmēr stipri vajā”. Savu garīgo pacēlumu un vieglprātīgās dabas dēļ viņš pāris reizes nonācis psihiatriskajā slimnīcā, tomēr – studenti viņu uzskatījuši par izcilu cilvēku. 2009.gadā atdejojotājs, vācu valodas un literatūras pasniedzējs, habilitētais filoloģijas doktors iecelts par atzinības krusta komandieri par mūža darbu valodniecībā. Savulaik saņēmis arī Literatūras gada balvu par mūža ieguldījumu.

Arī mūža nogalē Bisenieks nekur tālu no Stopiņiem nav nošķīries. Dzīvojis tepat kaimiņos – Dreiliņos. Uzturējis spartisku dzīvesveidu, esot arī sirmgalvja vecumā. Cēlies četros no rīta, dzēris tēju un benediktiņu liķieri un skrējis pa plāvām, caur mežu. Spēlējis kāršu spēles. Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas izstādē uzzināsi vairāk par šo mazzināmo dižo garu, harmonisko cilvēku un vienlaikus – dzīves baudītāju Valdi Bisenieku.

### Izmantotie informācijas avoti

1. Agrā renesanse / Aleksandra Rolova ; Dante Aligjēri ; Jāņa Liepiņa un **Valda Bisenieka priekšv.** ; **no itāļu val. tulk. un atdz. Valdis Bisenieks** ; Tamāras Fominas priekšv. ; Frančesko Petrarka ; **no latīņu val. tulk.** Tamāra Fomina ; **no itāļu val. tulk. un atdz.** Leons Briedis ; māksl. Viesturs Grants. - Rīga : Zvaigzne, 1981. - 299, [2] lpp. : il. Saturs: Iālijs XIII un XIV gadsimtā ; Dante un viņa "Vita nuova" ; Vita nuova / Dante Aligjēri ; Frančesko petrarkas dzīve un daiļrade ; Nākamajām paaudzēm : Cazoniere / Frančesko Petrarka. Itāliešu literatūra. Itāliešu literatūra - Vēsture un kritika.
2. Aspazija, 1865-1943. Uguns ledū : dzejas izlase = Feuer im Eis = Огонь во льду = The fire in the ice / Aspasia ; sastādīja: Aija Magone, Ināra Andžāne ; **atdzejoja: Valdis Bisenieks**, Aija Magone, Gita Strazdiņa, Ruta Marjaša, Ieva Lešinska, Aspazija, U. Wehlitz, W. K. Matthews, Elfriede Eckardt-Skalberg, С. Шервинский, Л. Осипова, М. Борисова, В. Ходасевич, Л. Остроумов, В. Спасский, Вяч. Иванов, Л. Осипова ; mākslinieks Jānis Andžāns. - [Jūrmala] : Biedrība "Aspazijas mantojums", [2014]. - 340 lpp. : il., ģīm. ; 15 cm. - Bibliogrāfija zemsvītras piezīmēs. - Paralēli latviešu, vācu, krievu un angļu valodā. ISBN 9789934141737. Latviešu dzeja - Tulkojumi vācu valodā - Tulkojumi krievu valodā - Tulkojumi angļu valodā.
3. Brijā-Savarēns, Žans Antelms. Garšas fizioloģija, jeb, Meditācijas par transcendentu gastronomiju : teorētisks un vēsturisks darbs laikmeta garā : profesora, vairāku zinātnisko apvienību biedra veltījums Parīzes gastronomiem / Žans Antelms Brijā-Savarēns ; tulkotāja Gita Grīnberga ; **atdejojotājs Valdis Bisenieks** ; literārais redaktors Dens

Dimiņš ; Bertala jeb Šarla Albēra D'Arnū ilustrācijas ; mākslinieks Ilmārs Blumbergs. - [Rīga] : Rīgas Laiks, 2012 (Jelgavas tipogrāfija). - 397 lpp. : il. ; 20 cm.  
ISBN 9789984496962.  
Gastronomija literatūrā. Kulinārija - Filozofija.

4. Cveigs, Arnolds. Strīds par seržantu Grišu : romāns / Arnolds Cveigs ; **no vācu val. tulk. V.Bisenieks** ; māksl. K.Vidiņš. - Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība, 1963. - 445, [3] lpp.  
Vācu literatūra. Vācu romāni.
5. Dante, Aligjēri. Dievišķā komēdija / Dante Aligjēri ; **no itāļu val. atdzej. Valdis Bisenieks** ; Jāņa Sirmbārža iev. ; māksl. Māra Rikmane. - Rīga : Vaidelote, 1994. - 480 lpp. : il.  
ISBN 9984507254.  
Itāliešu literatūra.
6. Dante Aligjēri. Jaunā dzīve / Dante Aligjēri ; **no itāļu valodas tulkojis Valdis Bisenieks**. - Rīga : Jumava, 2016. - 112 lpp.  
ISBN 9789934200120.  
Itāliešu literatūra.
7. Sigulda = Сигулда / teksta aut. un sast. I. Skudra ; **tulk.:** S. Suvorova, J. Vējš, **V. Bisenieks**. - Rīga : Avots, 1982. - 79 lpp. : il. - Fotoattēlu saraksts: 29.-32.lpp. - Teksts paral. latv., krievu, angļu, vācu val.  
Fotogrāfija. Albumi.  
Siguldas novads (Rīgas rajons, Latvija).
8. Zēbalds, V. G. Austerlics : [romāns] / V. G. Zēbalds ; no vācu val. tulk. Silvija Ģibiete ; red. Dace Sparāne ; **lit. red. un piez., 244.-[248.] lpp. uzrakst. Valdis Bisenieks** ; māksl. Oskars Stalidzāns. - Rīga : Dienas Grāmata. Laikraksts Diena, 2007. - 247, [1] lpp. : il. ; 23 cm. - Oriģin.nos.: Austerlitz.  
ISBN 9789984789705.  
Holokausts, ebreju (1939-1945). Vācu literatūra. Vācu romāni.
9. Žolude, Inga, 1984-. Mierinājums Ādama kokam : [stāstu krājums] / Inga Žolude ; **no itāļu val. tulk. Valdis Bisenieks** ; māksl. Jānis Esītis ; vāka noform. izmantota Janas Briķes glezna "Mazās Salomes rotaļa" ; 4. vāka foto: Kārlis Cīrulis. - Rīga : Dienas Grāmata, 2010. - 211, [2] lpp. ; 22 cm. - Rakstnieces I. Žoludes stāstu krājumā vienotā noskaņā sapulcējušies 13 stāsti, kurus vieno rāma, dziļa un valdzinoša ideja: izstāstīt dzīvi un nāvi. 2008. gadā iznāca viņas debijas romāns "Silta zeme", kurš uzskatāms par svarīgu pavērsiena punktu latviešu literatūrā.  
ISBN 9789984847436.  
Stāsti, latviešu.
- \*\*\*\*\*
10. Bisenieks Valdis // Latvijas enciklopēdija : 5 sēj. ar rādītāju / galv. red. Heinrihs Jubels ; Jāņa Stradiņa iev. ; Heinriha Jubela priekšv. - Rīga : SIA "Valērija Belokoņa izdevniecība", 2002. - 926, [1] lpp. : il., kartes. - Paskaidrojumi: 9.lpp. - Saīsinājumi: 10.-12.lpp. - Pielikumi: 891.-[927.] lpp.  
1. sēj. A - Cēsu.  
ISBN 998494820X. - ISBN 9984948218.  
Enciklopēdijas un vārdnīcas.  
695.lpp.
11. Valdis Bisenieks // Mēs stāstām par Stopiņu novadu / sast. Biruta Zvaigznīte ; Stopiņu novada dome. - [Rīga] : Pētergailis, 2005 (Apg. "Imanta"). - 263, [1] lpp. : il. ; 25 cm. - Bibliogr.: 259.-260. lpp.  
ISBN 9984331431.

Novadpētniecība.  
Stopiņu novads (Latvija).  
246.-247.lpp.

12. Bisenieks, Valdis, Kur nevarēja nekas sanākt, tur nesanāca : [saruna ar valodnieku, dzejnieku, tulk.] / Valdis Bisenieks ; pierakst. Eldis Tīrons, Helmuta Caune ; ar U.T. ievadu. Rīgas Laiks, Nr.3 (2015, marts), [58.]-67.lpp. : ģīm. ISSN 1407-1622.
13. Adamaite, Undīne, Rada i dzirnas, i vēju : viņš lasīja un smējās savus Bisenieka smieklus, nevienu netrenkāja, nevienam nelika justies maziņam, pats būdams liels, - tikai gaviļēja mums savas vārsmas : [dzejnieka, tulk. Valda Bisenieka (1928-2017) piemiņai] / Undīne Adamaite, Uldis Bērziņš, Silvija Brice. Diena Piel. "Kultūras Diena un izklaide", ISSN 2255-906X, Nr.227 (2017, 23.nov.), 14.lpp. : ģīm. ISSN 1407-1290.
14. Meimane, Ineta, Iedvesmas cilvēks : [par dzejnieka, tulk., vārdnīcu sast., filoloģijas zinātni Dr. Valda Bisenieka (1928-2017) dzīves gājumu] / Ineta Meimane ; tekstā stāsta V.Bisenieks, dēls Ingmārs Bisenieks. Ievas Stāsti, Nr.24 (2017, 24.nov./7.dec.), 18.-22.lpp. : ģīm. Tas pats tiešsaistes žurn. "Ievas Stāsti" Nr.24 (2017, 24.nov./7.dec.), 18.-22.lp. : ģīm. ISSN 1691-1857.

\*\*\*\*\*

15. Bisenieks, Valdis, "Mēs nenovērtējam iespējas, ko mums nesusi brīvība" : [saruna ar tulk. V.Bisenieku] / pierakst. Arnis Šablovskis. Vides Vēstis, 1999, Nr. 8 4.-6.lpp. [Elektroniskais resurss]. – Tiešsaistes pakalpojums. – [b.v.] Vides Vēstis, 1999. – Nos. no tīmekļa lappuses. – Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL: http://www.videsvestis.lv/arh\\_1999/aug99/bisenieks.html](http://www.videsvestis.lv/arh_1999/aug99/bisenieks.html)  
Resurss skatīts 2018.gada 27.septembrī
16. Bisenieks, Valdis, Valdis Bisenieks – dzīves un valodas garšotājs : [saruna ar dzejnieku, tulk., poliglotu] / Valdis Bisenieks ; pierakst. Antra Gabre. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, Nr.78 (2012, 20./22.apr.), 18.-19.lpp. : ģīm. ISSN 1407-3463. [Elektroniskais resurss]. – Tiešsaistes pakalpojums. – Nos. no tīmekļa lappuses, - Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL  
<http://articleid.news.lv/4833539>  
Resurss skatīts 2018.gada 27.septembrī
17. Gabre, Antra Valda Bisenieka dzīves baudas : [par tulk., dzejnieku un filoloģijas zinātni Dr.] / Antra Gabre ; tekstā stāsta V.Bisenieks. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, Nr.59 (2015, 26.marts), 14.-15.lpp. : ģīm. ISSN 1407-3463.[Elektroniskais resurss]. – Nos. no tīmekļa lappuses. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL:  
[http://news.lv/Neatkariga\\_Rita\\_Avize\\_Latvijai/2015/03/26/valda-bisenieka-dzives-baudas](http://news.lv/Neatkariga_Rita_Avize_Latvijai/2015/03/26/valda-bisenieka-dzives-baudas)  
Resurss skatīts 2018.gada 27.septembrī